

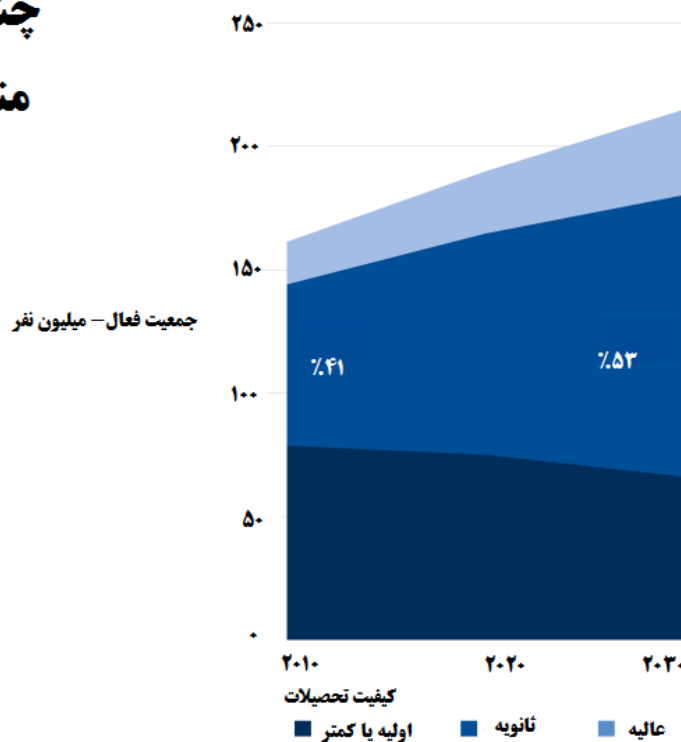

شش نکته در رابطه با وضعیت مهارت‌ها و مشاغل در منطقه منا

تعداد افراد تحصیل کرده دانشگاهی در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا^۱ (منا) رو به افزایش است و انتظار می رود تا سال ۲۰۳۰ تعداد فارغ التحصیلان دانشگاهی در سطح عالی در این منطقه تا ۵۰٪ رشد کند. در همین ارتباط دولتها می باید از تامین فرصت های شغلی برای استفاده از مهارت‌های جوانان تحصیلکرده در جهت تولید رشد اقتصادی مورد نیاز، اطمینان حاصل کنند. تغییرات شرایط کار در جهان، یکی از چالش های بازار کار این منطقه، خواهد بود.

چشم انداز جمعیت فعال منطقه منا در سال ۲۰۳۰

^۱ در گزارش چشم انداز مشاغل و مهارت‌های مجمع جهانی اقتصاد، ۱۳ کشور منطقه خاورمیانه و شمال افریقا شامل قطر، امارات متحده عربی، بحرین، کویت، عربستان سعودی، ترکیه، مراکش، مصر، یمن، تونس، الجزایر، اردن و موریتانی هستند.

معاونت بررسی های اقتصادی

مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی^۲ شش یافته در مورد آینده مشاغل و مهارتها در این منطقه را ارائه کرده که شامل موارد زیر است:

۱- رشد روز افزون جوانان به ویژه تحصیل کرده ها که بیکار هم هستند

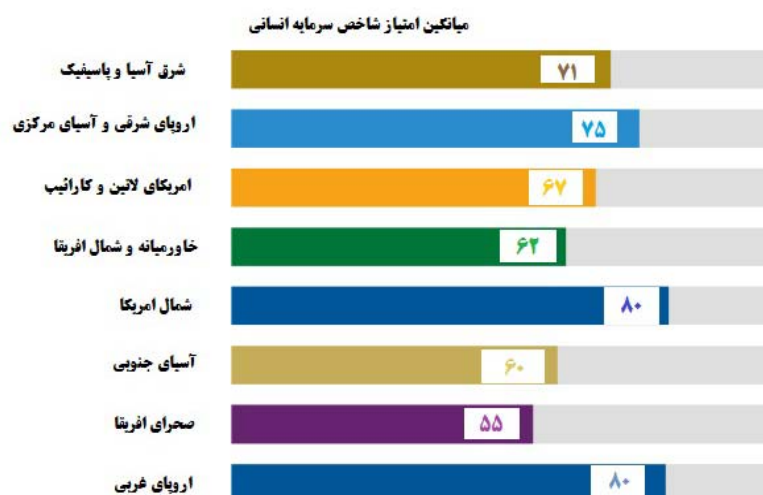
تقریباً نیمی از جمعیت منطقه منا در گروه سنی کمتر از ۲۵ سال هستند که پیش بینی می شود تعداد این گروه سنی تا سال ۲۰۳۰ بیش از ۲۵٪ افزایش یابد. همچنین حدود یک سوم از بیکاران این منطقه را جوانان تحصیل کرده تشکیل می دهد که این موضوع هم یک چالش و هم یک فرصت برای دولتها و فعالان اقتصادی این منطقه محسوب می گردد.

برخی از کشورهای این منطقه از جمله ترکیه و مصر در زمینه توسعه آموزش های فنی و حرفه ای (TVET) سرمایه گذاری کرده اند اگرچه این امر در سایر کشورهای منطقه نیز از قبل استفاده می شده است.

۲- مردم دومین منبع رونق بخش منطقه

منطقه منا از بسیاری از منابع برای نیل به پیشرفت استفاده کرده است ولی در زمینه میزان بهره برداری از استعدادهای این منطقه از جامعه جهانی، عقب است. بررسی شاخص سرمایه انسانی مجمع جهانی اقتصاد برای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (میزان بهینه بودن وضعیت کاری و بهره وری شاغلان را ارزیابی می کند)، نشان می دهد که فقط از ۶۲٪ از سرمایه انسانی این منطقه استفاده می شود که در مقایسه با میانگین جهانی ۶۵٪، کمتر است.

کدام مناطق حداکثر بهره برداری را از سرمایه های انسانی کسب می نمایند؟

منبع: شاخص سرمایه انسانی ۲۰۱۶ مجمع جهانی اقتصاد

^۲ The Future of Jobs and Skills in the Middle East and North Africa: Preparing the Region for the Fourth Industrial Revolution

۳- تامین فرصت کار برای زنان با هدف تحریک رشد اقتصادی

یکی از منابع انسانی کشورها که اغلب بخوبی از آن بهره‌برداری نمی‌شود، زنان هستند که معمولاً نیمی از جمعیت کشورها را نیز تشکیل می‌دهند. در منطقه منا، ۳۰٪ کمتر از میانگین جهان از ظرفیت زنان در اقتصاد این منطقه استفاده می‌شود. برای به حداکثر رسانی میزان بهره‌برداری از ظرفیت زنان، دولت‌ها می‌باید از این استعداد نهفته به خوبی استفاده کنند.

۴- تاثیر دیجیتالی شدن بر متحول نمودن مدل‌های کسب و کار و بازارهای کار

گرایش‌های متنوعی در حال تغییر صنایع و نحوه کار مردم منطقه است. از جمله این گرایش‌ها که تا سال ۲۰۲۰ بر مدل‌های کسب و کار و بازارهای کار اثر گذار خواهد بود، می‌توان به موارد ذیل به ترتیب اولویت اشاره کرد:

۱. فناوری‌ها و روش‌های جدید در حوزه انرژی

۲. فناوری cloud و اینترنت موبایل

۳. تغییر ماهیت کار و مشاغل انعطاف پذیر

۴. جمعیت جوان در اقتصادهای نوظهور

۵. تنش‌های ژئوپلیتیکی

۶. تغییرات اقلیمی، منابع طبیعی

۷. قدرت اقتصادی زنان

۸. رفتار مصرف کننده و حریم خصوصی

۹. طبقه متوسط در اقتصادهای نوظهور

۱۰. فراوری داده‌ها، Big Data

۱۱. اقتصاد مشارکتی، جمع سپاری^۳

۱۲. هوش مصنوعی

۱۳. صنعت پیشرفته، چاپ سه بعدی

۱۴. ربات‌ها، حمل و نقل خود راننده

این تحولات، پتانسیل ایجاد توانمندی‌های جدید، افزایش بهره‌وری کارکنان در مهارت‌های گوناگون و همچنین ایجاد مشاغل منعطف‌تر را داراست. دست‌یابی به نتایج مورد نظر نیازمند سرمایه‌گذاری درست در اصلاح سیستم‌های آموزشی، تجدید و ارتقاء مهارت‌ها خواهد بود.

۵- نیاز به مهارت‌های بیشتر در زمینه فناوری

حدود ۲۹ درصد از کارکنان تحصیل کرده منطقه‌ها دارای سطح مناسبی از تحصیلات در زمینه مهندسی، ساخت صنعتی و ساختمان هستند اما فقط ۱۳ درصد آنها دارای تحصیلات مرتبط با فناوری اطلاعات هستند. در حالی که بخش اعظمی از این نیروها در بخش‌های سنتی نیازمند دانش فنی مانند نفت و گاز مشغول بکار هستند، سهم روز

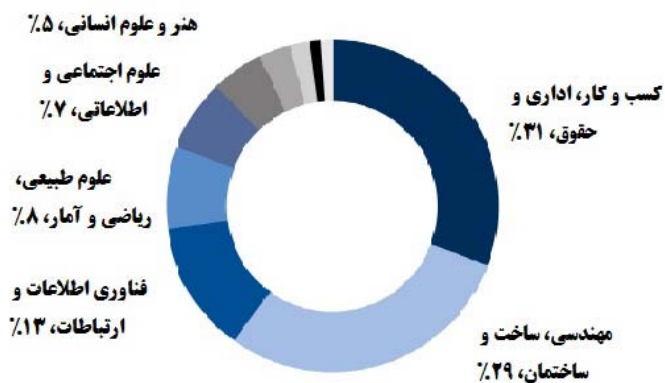
^۳ Crowdsourcing

معاونت بررسی های اقتصادی

افزونی از تقاضا از برخی گروه‌های صنعتی از جمله خدمات پیشرفته شامل خدمات مالی و بیمه، دولت، تحصیل و سازمان های غیر انتفاعی در حال شکل گیری است.

ترکیب تحصیلات عالی در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا

۶- مهارت‌های امروز و مشاغل فردا

موج جدید تغییرات فناوری علی رغم تفاوت اثر گذاری آن در داخل منطقه منا، اثرات قبال توجهی بر بازارهای کار این منطقه خواهد گذاشت. تعدادی از کشورهای منطقه از جمله ترکیه، تونس و اردن بشدت در معرض تغییرات شغل در اثر انقلاب چهارم صنعتی، (که از طریق سرعت نفوذ فناوری های جدید، تنوع و کارایی بازارهای کار محلی اندازه گیری می شود) قرار دارند. اگرچه این کشورها بیشتر از بقیه در معرض نیازهای آینده بازار کار قرار دارند ولی ظرفیت فعلی آنها برای تامین نیازمندی های مشاغل آینده، کم بوده و فضای کمی در این خصوص در اختیار دارد. اگرچه تعدادی از سایر کشورهای این منطقه از جمله بحرین، قطر و امارات موقعیت بهتری را از حیث ظرفیت انبساط با نیازهای آتی شغلی بدلیل کیفیت بالاتر تحصیلات دارند ولی مواجهه کمتری در برابر تحولات آینده بازارهای کار دارند لذا لازم است این کشورها نیز با هدف استفاده موثر از فرصت ها، در انجام اصلاحات در زمینه به روز رسانی و ارتقاء مهارت‌ها، تعلل نکنند.